

KRÖNIKA

Sökes: lättchockerad taliban

"Går det inte att epatera bourgeoisien ska det väl för fan gå att epatera packet!"

Revolutionära konstnärer har fått det allt svårare: folket är inte lättretat nog. Nu måste politiker ta sitt ansvar!

Sedan något decennium har installationer, happenings och koncept blivit de rådande lösenorden i konstens bättre lösningar. God konst ska framför allt ifrågasätta och utvidga själva konceptbegreppet, sägs det. Som bekant gick därför det smygerligen prestigefyllda brittiska Turnerpriset senast till skaparen av ett tomt rum, där lysat ländes och släkt med jämna mellanrum. Året före var det en obadlig sång som belönades och som mitt ansikt...

EFTERSOM NU ett annat av konstsocietets fundamentala antaganden är att konst måste provocera, är detta artigt ointressant smygerligen allvarigt. Alltså försöker man med lite rejälare uttryck, husligt det, i en kida med Kiss, Kungsgardcor. Men nä. Något riktigt drag under galoscherna vill det inte bli. Återstår då att ge sig ut på landet, där folk antas vara mindre sofistikerade, och ställa upp något anstötligt mitt framför Konsum. Går det inte att epatera bourgeoisien ska det väl för fan gå att epatera packet!

Tvår har även lantmarscha börjat finna sig. I stället för att elda upp de gränsväskande installationerna räknar de förmöjt hem på vad de för byggen, och då faller allihop. Hopar av ursinniga bönder – helst framlingstenta – tänks ju ingå i själva konceptet.

INTE GÅR DET bättre med olagliga byggen, som Lars Vilks gruskon Omfalos i höstas. Visserligen lyckades Vilks vinga kronofogden att frakta bort Omfalos, men efter arbetstid byr sig inte ens kronofogedighetens anställda. Problemet är att varje fritidshusägare har sett flera Omfalos-epoder tidigare, bland urgarnula fejder över konstnärer, servitut och samfällighetsanläggningar. Jag har själv släktingar som kunnat lara Vilks vägen om svart-bygget som existentiell fenomen. Och visst går det att reta upp de närmaste granarna på det sättet, men det räckte knappast för att revolutionera konceptbegreppet.

De senaste veckorna bråk om graffiti ändrar möjligen en lösning på problemet. Löses, vad folk bli riskna när någon kladdar ner deras hus. Av även detta torde vara en kortvarig lycka. För skulle konstnärerna verkligen ta upp klottarna i sin krets, kommer husägarna inte längre att bli rädda. Tvärtom. Om framtidens Ernst Bilken stignar fasaden är det rimligare att ringa sin bank och höja bottenländen.

NEI, KONSTLIVET behöver en motpart som konsekvent låter sig provoceras av allt. Därför krävs ett långsiktigt politiskt ansvarstagande. Det duger då inte med folkipartister. Inte ens med kristdemokrater.

Det är faktiskt bara religiösa amerikanska högerpolitiker som lygner bli rassande värdegång det kommer en ny klassiska. New Yorks borgmästare Rudolph Giuliani har till exempel gjort sig ett namn på att stänga blåstemska konstutställningar. Han låter vara ledig framöver. Bara som ett tips. Eller, slår det mig – det kanske går att locka ihåll någon överbliven taliban?

KLAS ÖSTMAN klas.ostman@telia.com

Amerikanen tar rättvisan på allvar

Majoriteten i USA är övertygad om att tillhöra en välig, hjälpande och stödjande nation. Nu tycks landet i väster vara på väg mot ett imperium la Augustus Rom, konstaterar Lars Gustafsson.

USA – VÅRT ÖDE

En kurskamrat från Uppsala blev logikprofessor på Nya Zeeland och tillbragte en stor del av sitt liv där. Författaren till det stora råder hamnade så småningom vid ett stort och aktat universitet i USA. När vi, efter flera decennier, återgång varandra och ett ögonblick satt ned på ett kafé i Uppsala för att jämföra våra – rent mänskliga – erfarenheter var det lustigt nog detsamma vi hade att komma med. Vi hade båda tyckt oss uppleva en miljö där en sorts frisk nybyggarkultur rådde. Männskor belönades väsentligen för sina förtjänster och bestraffades för sina fel. Det var i min mening ett bra namn som visade tillbaka till fina gamla familjer, man behövde inte komma från de finaste gymnasierna för att komma från i forskning och undervisning. Och om man misstänkte sig kom man inte undan kritik och till och med bestraffning om man var statsråd.

Denna grundläggande syn, medan i

Det är att hoppas att USA inte ska förlora sin själ i denna utveckling, så som Rom stegvis gjorde det.

Sverige alla "kräver" rättvisa men sällan reserlar den, är den i USA väsentligen något som man faktiskt tar på allvar. Den revolutionära traditionen i USA, det vill säga den konstitutionella, har aldrig dött. Lågar om kvinnors, minoriteters och handikappades rätt eftersträvar det det heter att "lösa speglanen": horisontal för dem den lutar för.

Minimum av privilegier

USA är ett rättsstatssystem med ett minimum av privilegier. Ibland misstänker jag att det är just detta som är antiamerikanismens rot, ett ressentiment i Friedrich Nietzsches mening varför kan inte vi när i kan? Denna bild av vad som skiljer "nybyggarkulturer" som Nya Zeeland och USA från exempelvis Sverige är nödvändigtvis strädd men den har ett slags glöghet. Precis som kyrkofolket har ett slags glöghet för äpplen även om inget äpple verkligen bildar en sfär.

Svenska USA-korrespondenter skriver i en förfrågande utsträckning helt enkelt av vad de läser i söndagsbilagan av New York Times. De tycks inte riktigt ha förstått att det med Nätets hjälp är nästan alltför lätt att syna, som, som det heter i pokerspelet. New York Times är en tidning som politiskt speglar den ett mycket begränsat perspektiv, den traditionellt demokratiska och vänster-radikala östkustintelligentian. Om man tar denna tidning som sitt instrument för att spegla opinioner i USA, är man så småningom en rätt stor missvisning.

USA är, trots sina väldiga stadsområden

Nej, någon amerikansk imperialism finns inte - men trots det kan USA komma till få ett imperium på halset. Kyrkogård på Long Island för amerikaner stupade i andra världskriget.

där ungefär 75 procent av befolkningen bor, också en väldigt glebsig med 88 invånare per kvadratkilometer. Detta kan jämföras med 20 i Sverige och 106 per kvadratkilometer i Frankrike. Det finns fortfarande mycket gott om plats i USA och det känner man faktiskt.

En kristen nation

USA är i allt väsentligt en kristen, kyrkoberoende nation med mycket bestående moraliska föreställningar. President Bush är inte bara abortmotståndare, han har också varit kyrkvård i en kyrka som ligger här om hörnet i Austin. Det är inget märkligt med detta. Även en speccerhandlare kunde ha haft dessa två egenskaper.

En ånnu aktuell handbok säger att USA har 53 procent protestanter, 26 procent romerska katoliker och 8 procent andra kristna. Dessa, sammantaget 87 procent kristna, ska jämföras med 4 procent judar och 2 procent muslimer.

Det är denna stora kristna opinion som man måste räkna med om man till exempel stöder in massmördare i New York City. Det är inte Susan Sontag eller Ralph Nader som man ska lyssna till om man vill vara USA star. Typisk är den roll som folkhjälp som försvarsminister Rumsfelds presskonferenser har inbragt honom. När Rumsfeld till exempel säger att avsikten med bombningen av norra Afghanistan var "att fanga al-Quaida eller att döda dem" fanger han också folketopinionen. USA, en gång utmanat, har en enastående förmåga till både enighet och uthållighet. Två

världskrig har visat det. Dagens situation är så olika Vietnamkriget. Ingen vetting människa lyckades någonsin hitta en rimlig förklaring till USA:s deltagande i detta gamla franska kolonialkrig. Inte ens Robert McNamara kunde hitta det. När man uppenbart riskerar att bli kremerad av några militanta religiösa galningar på sitt eget kontor, blir situationen annorlunda.

Måcket annorlunda. Här har Amnesty och Internationella Röda Korset inte mycket att beställa med sina beskäftiga pr-kampanjer och sin omsorg om massmördarnas levnadsbestingelser. En mycket stark övertygelse hos den stora majoriteten i USA är att tillhöra en välig, en hjälpande och stödjande nation. Om denna hållning bevaras med terrorträcker, blir reaktionen i praktiken övertäckbar. En

lamentande intellektuell vänster inser alltför sent att den hör hemma i ett tidigare århundrade.

Troskyllighets hotad

Det vidriga överfallet den 11 september ändrade oveteligt något. En gammal troskyllighet, naturig i ett land som inte sett krig på egen mark på mycket länge, tycktes hotad och det på ett radikalt nytt sätt. Det är inget tvivel om att president Bush nu grundmurade popularitet (han har när detta skrivs tilltill glädjande av 82 procent av befolkningen för sitt sätt att handha situationen) har något med detta att göra. Han, en enkla och för alla fattiga ord, lyckats uttrycka denna nya situation.

Det är inte bara det. Han förefaller för många i USA vara precis typen för det som

har förortats: generositet, bilighet, medmännisklighet; republikanska dygder.

Det kan väl inte vara mycket tvivel om att USA nu är på väg in i en utveckling som kan leda till världsdominans. Inte sovjet-imperiets halva säkerhet utan snarare något i stil med Caesars och Augustus Rom. Det fanns aldrig, utom möjligen i ett vilselett västermedvetande, någon amerikansk imperialism. Men frågan är om inte nu den processen börjar som skulle kunna leda till ett imperium. Med eller mot de medverkandes vilja.

Hur denna nya värld kommer att se ut är svårt att förutsäga. Det är att hoppas att USA inte ska förlora sin själ i denna utveckling, så som den romerska republikens stegvis gjorde det.

LARS GUSTAFSSON

ALINGES RAZZIA

Skönhetsens labyrint

JAG LADDAR UPP inför ett nytt år och lusläser amerikanska modebibeln Vogue januarinummer. Nu blir västvärlden ännu vitare. Lösa hippie-sjök i snövit kombinerat med fransar & broderier och läderbälten. Som vanligt har (amerikanska) Vogue placerat sista bilden på omslaget: Julianne Moore (från Hamniall, Magnolia, Short Cuts med flera) ser nödriktigt påklett ut i plastigt, nyfärdigt taping - USA är landet där televisionspredikanten snyder sig i Blöta Testamentet. Strunt samma. Modets nycker är viktiga för ALLA produkter. Bilar & möbler & trädgårdsmöbler ska matcha dom nya hippie-vita excesserna. Så läs och stryk under om du inte hunnit än. Särskilt fascinerande är kosmetikabranschens vetenskapligt strama framtoning. Det är mycket stora färgsidor förstås, men i 'Orealé, Revlon och dom andra har en terminologi som kunde passa

nerd-teknologi. Estée Lauder har en ny produkt som låter betydligt mer avancerad än en cd-brännare - om på namnet: "Advanced night repair eye recovery complex". I 'Orealé's "Air wear" är smetar. Testat i vind tunnel. Nä, men det är den tonen. Kosmetika-anonsserna är den dyrbaraste av produkt-piruetter på tunn is. Miljoner trillar i dom glansiga sidorna. Borsansalytiskerna anleds är hastigt på vift om du nämner ordet läppstift. Vad ska man svara om nås säger mascara? En fast fot sätts ned i några retro-uppslag om gängna

decennier - här kan du läsa Sally Singers detaljrika och svajiga beskrivning av 70-talets fennisor - komprimerat och smält, smärkt lokande. Raymond Meiers bilder är nyktert drömska med surrealistisk ljussättning. Jag känner igen mästaren Moshe Brakhas stil direkt. Beväpnad dig inför det smärta. Testa i vind tunnel. Nä, men det är den tonen. Kosmetika-anonsserna är den dyrbaraste av produkt-piruetter på tunn is. Miljoner trillar i dom glansiga sidorna. Borsansalytiskerna anleds är hastigt på vift om du nämner ordet läppstift. Vad ska man svara om nås säger mascara? En fast fot sätts ned i några retro-uppslag om gängna

KJELL ALINGE aling@lys.se

TV i kväll onsdag 30 januari

Table with TV programs for Wednesday, January 30th. Columns include program name, time, and channel. Programs include SVT1, SVT2, SVT3, SVT4, Kanal 5, and Handbolls-EM 2002.

Advertisement for 'Det här är världens bästa annons.' (This is the world's best advertisement). Includes contact information for 'FinansTidningen' and 'Finansnyheter från Bloomberg'.